

Dagny Joensen

Tá leikbólkurin „Gríma“ varð stovnaður í 1977, segði Eyðun Johannesen, stigtakari, at tey fimm í bólkinum, sum tá vóru Kári Øster, Rosa á Rógvi, Egi Dam, Birita Mohr, at tey vildu prógva, at tað bar til at liva av at spæla sjónleik.

Hetta vóru stór orð í eini tíð, tá bert nøkur áhugafeløg vóru kring landið høvdu til ítriv um vetrarnar at spæla sjónleik.

Ikki tí at tað varð sett niður á áhugaleikin, men tað var ókent fyribrigdi, at vaksin fólk „spældu“ sær, sum tikið varð til.

Síðan tá er nógv vatn runnið í ána, hvat leiklist víðvíkur í Føroyum.

„Gríma“ setti sær frá byrjanini sum stevnumið at framföra góðar, ofta álvars-ligar leikir.

Fremmandi leikstjórar komu eisini hendavegin at leggja teimum lag á, hóast t.d. Havnar Sjónleikarfelag eisini hevur roynt hetta áður.

Tað er ikki ov nógv sagt, at júst „Gríma“ hevur skapt virðing fyri leiklist, sum ein atfinningarsom rødd, sum tók upp á pallin samfelags-mál, menniskjansligar skeivleikar og veikleikar, sum vóru hildnir upp fyri áskoðarunum.

Tað var ikki altíð so væl tikið upp fyrstu árin. Fólk vóru von við at fara til sjónleikir at flenna og hava tað stuttligt.

Í fyrstuni gjørdi „Gríma“ nógv burtúr at vísa áskoðarunum ofta uppgjörðar og fjáktar leiklutir, kanska fyri at vísa á, at sjónleikur var eitt serstakt yrki, hóast at tað í innihaldinum ofta lá álvarsemi aftanfyr, sum áskoðarar kundu taka heim við sær at hugsa um - ikki altíð við góðkenning í salinum.

Fjas og fjákalótir

Eg minnst einu ferðina í fyrstuni, tá „Gríma“ var við í einum mentanartiltaki á bygð. Har framfóru fleiri áhugafeløg leikbrot, og eisini hevði „Gríma“ okkurt at bera fram.

Tá hoyrdist ein ill mans-rødd á áskoðaraplássunum harðliga siga, í tí hann reisti seg: „Hatta tvætlið hjá „Grímu“ tími eg ikki“, fór trampandi út eftir gólvnum, og klamsaði hurðina eftir seg.

Eg hugsi ikki, at hetta hevði komið fyr í dag.

Tað er hugvekjandi at líta 20 ár aftur í tíðina, tá leikbólkurin „Gríma“, varð stovnaður. Nógvar broytingar eru farnar fram á leiklistarlaga økinum, frá tíðini, tá Eyðun Johannesen var einsamallur útlærdur sjónleikari og til í dag, nú eini 10 - 12 føroyingar hava nomið sær útbúgving og kunnleika innan hetta yrkið

Vitanin og virðingin fyri sjónleiki er nógv mentur seinastu árin. Fólk hava øðrvísi fatan av leiklist, sum ein mentan fyri seg, ið er annað og meira enn bara at

flenna at, tó at tað er víð-urkent, at gjøgum láturin fæst sjávt tann mest álvars-liga meiningin fram.

Her hugsi serliga um leik-ritahøvundin Dario Fo, sum

„Gríma“ rættiliga hevur gjørt kendan í Føroyum.

Ikki bert áskoðararnir hava fingið nógvar áhuga-verdar lötur við sjónleiki. Áhugaleikurin hevur øll ár-

ini trivist væl undir liðuni á „Grímu“, sum við skiftandi leikararum hevur hildið liv í hugtakinum, at tað ber til at liva av at spæla sjónleik. Tað, at áhugafelgini nú í

stórum tali eru stovnað, og hava Meginfelagið Máf at stuðla seg til. Tað, sum tey ungu læra um sjónleik og við tilboðum um skeið o.a. í Máf, er kanska eisini við til at klekja nýggjar leikarar.

Eisini limirnir í „Grímu“ hava havt til arbeiðis at leggja feløgnum lag á. Hetta arbeiðið hevði iva-leyst heldur ikki verið komið so væl áleiðis, um ikki „Gríma“ við sínum stavn-haldi um at menna leiklist-ina, ikki hevði verið til hesi árin.

Nú er tað ikki ókent fyri-bridgi, at áhugaleikarar og yrkisleikarar kanska eru ó-samdir á máli, men tað liggur náttúrligt í kappingini millum bólkar.

Yrkisleikur er verið álvars-ligt virksemt. Eitt nú fara alt fleiri undir at fáa sær útbúgving innan fleiri leik-listarlígar greinar, t.d. dram-aturgi, koreografi, pallupp-seting, búnar o.s.fr.

Hetta var at kalla økendar útbúgvingar fyri 20 árum síðan í Føroyum.

Tað setir krøv til jättandi myndugleikarnar, at føroy-ingar ikki gerast eftirbátar á leiklistarlaga økinum.

Umst.ður og arbeiðsfríð

Í einum framkomnum sam-felag sum okkara átti tað at verið ein sjálvfylgja, at vit høvdu nóg góðar umstøður at bjóða fólki, sum arbeiða innan sjónleik.

Tað átti ikki at verið neyðugt at fólk bara kunnu siggia sjónleik í Norðurlandahúsinum.

„Gríma“ anno 1977. Kári Øster, Birita Mohr, Egi Dam, Rosa á Rógvi og Eyðun Johannesen

Minsta kravið átti at verið, at t.d. høvudsstaðurin bjóðaði yrkisleikarum - og ikki ber: „Grímu“ eitt sjón-leikaríð og umstøður at ar-beiða, sum vórðu eins góðar og tær í Norðurlandahúsinum.

Eitt stað, har øll kundu arbeitt í fríð, og ikki upp á lánta tíð her og har.

Tað vendist ikki aftur. Leiklistin - bæði áhuga og yrkisleiklistin hava skapt grundarlagið, nú noyðast myndugleikarnir at geva sít ískoyti.

Tað hevði verið ein sømi-lig føðingardagsgáva í 20 ára stovningarárinum hjá fyrsta yrkisleikbólkinum í Føroyum.

HANDILSSTEVNAN H.S. '97
verður í Ítróttarhøllini á Hálsi
í døgnum 2.-5. oktober

